

Algemeen	
Onderwerp	Procesvoorstel regionaal actieplan jeugdwerkloosheid
Verspreiden	Ja
Contactpersoon	Wouter van den Berg en Luuk Pleijsier
Eenheid	Maatschappelijke Dienstverlening
E-mail	w.vandenberg@hilversum.nl
Kenmerk	21.0002400
Datum	1 april 2021

Voorstel

Nummer	Omschrijving
	Verzoek in te stemmen met één gezamenlijke route voor de totstandkoming van een regionaal actieplan jeugdwerkloosheid, conform het procesvoorstel in de bijlage, met als doel direct te kunnen handelen op urgentie verdubbeling van werkloosheid onder jongeren tot 27 jaar.

Behandeling

Datum	Overleg	Doel	Conclusie
01-04-21	Directie-overleg	Bespreken	Positief advies.

Toelichting
Beknopte toelichting

De jeugdwerkloosheid neemt door Covid-19 sterk toe. In de Gooi- en Vechtstreek is er sprake van een verdubbeling, waarmee deze regio uitkomt boven het gemiddelde in Nederland. Daarom zijn partijen in de Gooi- en Vechtstreek met elkaar in gesprek gegaan om tot effectieve maatregelen te komen. De gesprekken hebben plaatsgevonden in verschillende regionale gremia. Om te beginnen heeft er op 4 maart 2021 in de regio G&V een regionale werktafel plaatsgevonden over dit onderwerp. Hierbij waren uitvoerders van gemeenten, praktijkonderwijs, SBB, RBL, WSP, afgevaardigde van ministerie van SZW en wethouder Annette Wolthers bij aanwezig.

Hier zijn de volgende aanbevelingen uit voort gekomen:

- Inzetten op samenwerking tussen alle partijen die betrokken zijn bij kwetsbare jongeren
- Inzetten op beter/meer begeleiding van kwetsbare jongeren tot 27 jaar richting arbeid
- Inzetten op nazorg voor kwetsbare jongeren (met name Pro/Vso en mbo-leerlingen)

Het Rijk heeft crisismiddelen ter beschikking gesteld die bedoeld zijn om jeugdwerkloosheid en voortijdig school verlaten tegen te gaan. Deze middelen zijn ter sprake gekomen en kunnen worden ingezet om bovengenoemde aanbevelingen op te volgen. De inzet van de middelen zijn besproken in het beleidsteam Participatie op 18 maart 2021 en binnen een apart overleg tussen RBL (regionaal bureau leerlingenzaken), UWV, Florentine Loeb beleidsadviseur Jeugd & Onderwijs van de Regio, en WSP (werkgeversservicepunt Gooi en Vechtstreek). Ook heeft de gemeente Hilversum, in de persoon van Luuk Pleijsier, samen met de Gooise Praktijkschool (GPS) al gesproken over ideeën en behoeften die er liggen en hoe dit eventueel gekoppeld kan worden aan bovengenoemde richtlijnen.

Partijen hebben de behoefte uitgesproken om de handen in een te slaan. Het UWV, onderwijs, RBL, WSP, SSB en gemeenten hebben samen met centrumgemeente Hilversum (regierol) de ambitie uitgesproken om in gezamenlijkheid te komen tot een regionaal actieplan jeugdwerkloosheid. In bijgaand procesvoorstel wordt toegelicht welke route we daarbij voorstellen en waarom we deze route voorstellen.

Bijlage(n)

Nummer	Omschrijving
Bijlage 1.	Procesvoorstel regionaal actieplan jeugdwerkloosheid vanuit crisismiddelen
Bijlage 2.	Handreiking regionale werktafels vanuit Ministerie SZW

• Algemeen	
Onderwerp	Procesvoorstel regionaal actieplan jeugdwerkloosheid Gooi en Vechtstreek
Verspreiden	Nee
Contactpersoon	Wouter van den Berg en Luuk Pleijsier
Eenheid	Maatschappelijke Dienstverlening
E-mail	w.vandenberg@hilversum.nl
Kenmerk	21.0002400
Datum	1 april 2021

Voorstel

We vragen het directeurenoverleg en het regionaal portefeuillehouders overleg Sociaal Domein in te stemmen met de volgende route voor de totstandkoming van een regionaal actieplan jeugdwerkloosheid:

1. de centrumgemeente Hilversum, samen met de Regio, een werktafel voor te laten bereiden en te laten organiseren met alle, in deze notitie genoemde, partijen. Tijdens deze werktafel wordt er 'input' opgehaald om te komen tot een actieplan jeugdwerkloosheid;
2. een regionale werktafel te organiseren om te komen tot een (bestedings)plan met als doel jeugdwerkloosheid in de G&V te bestrijden;
3. een concept (bestedings)plan voor te leggen aan het Bestuurlijk overleg (BO) Voortijdig School Verlaten (VSV) en te vragen om instemming.
4. te onderzoeken of wethouder Wolthers, als voorzitter van het regionale portefeuillehouderoverleg sociaal domein, en een vertegenwoordiger van het UWV kunnen aansluiten op het BO VSV voor het actieplan jeugdwerkloosheid.
5. het definitieve (bestedings)plan ter besluit voor te leggen aan het college van centrumgemeente Hilversum¹.

1. Inleiding

In aanvulling op het *steun- en herstellpakket* heeft het Kabinet €1.4 miljard uitgetrokken voor een *aanvullend sociaal pakket*. Met dit pakket wil het Kabinet de zekerheid bieden aan mensen dat ze aanspraak kunnen maken op passende begeleiding bij het zoeken naar nieuw werk en inkomen. Het pakket is samengesteld langs vier thema's, waarvan er één de bestrijding van de jeugdwerkloosheid betreft.

Binnen dit thema vraagt het Kabinet specifiek aandacht voor een aanpak gericht op schoolverlaters met een verhoogde kans op werkloosheid. Hiervoor heeft het Kabinet landelijk €342 miljoen vrij gemaakt. Centrumgemeente Hilversum ontvangt € 587.000 aan regionale middelen. Hilversum heeft als centrumgemeente de taak om regie te voeren over de besteding van deze regionale middelen.

De gemeente Hilversum heeft ambtelijk intussen twee keer (beleidsoverleg en een afvaardiging van de werktafel) in de regio gesproken over de crisismiddelen voor de bestrijding van jeugdwerkloosheid en voortijd school verlaten (VSV). Deze gesprekken vonden plaats met vertegenwoordigers van gemeenten (vanuit de Participatiewet en RMC/VSV), de Regio en het UWV. In deze notitie doen we een procesvoorstel om te komen tot een plan voor de bestrijding van jeugdwerkloosheid en voortijdig school verlaten (VSV). In het proces stellen we in ieder geval voor om vertegenwoordigers van het Regionaal Bureau Leerlingzaken G&V, gemeenten in de G&V, de Regio G&V, Tomin, het MBO, het UWV, SBB, het Leerwerkloket, praktijkscholen (PRO) en scholen voor voorgezet speciaal onderwijs (VSO) te betrekken. Deze partijen willen samen, onder regie van centrumgemeente Hilversum, komen tot een effectieve besteding van de extra middelen.

2. Welk kader is er meegegeven vanuit het Rijk?

Middels de december circulaire in 2020 heeft het Rijk onder andere de volgende middelen ter beschikking gesteld aan de arbeidsmarktregio Gooi en Vechtstreek:

¹ Er is een grondslag nodig voor centrumgemeente Hilversum om de middelen vrij te maken.

Kader vanuit Rijk (tekst circulaire)

“Jongeren die actief zijn op de arbeidsmarkt hebben veel last van de coronacrisis. Ze hebben vaak een flexibel contract. Bovendien werken veel jongeren in sectoren, zoals de horeca, die hard zijn getroffen door de crisis. Voor schoolverlaters betekent de afnemende werkgelegenheid minder kansen op een eerste baan. Dit alles zien we terug in de werkloosheidscijfers. Vooral onder jongeren is de werkloosheid snel opgelopen. Hoewel jongeren goed kunnen herstellen van kortdurende werkloosheid, is het belangrijk om langdurige werkloosheid te voorkomen. Daarom ontvangen centrumgemeenten middelen om hen te ondersteunen via de coördinatie van de regionale aanpak van jeugdwerkloosheid (€ 3,36 miljoen in 2020). Ook hierbij kunnen centrumgemeenten partners betrekken, zoals scholen en UWV. De beschikbare middelen zijn gelijk verdeeld over de arbeidsmarktregio’s. Elke centrumgemeente ontvangt dus voor dit onderdeel € 96.000.”

De middelen zijn in beginsel geïnventariseerd voor drie doelgroepen, maar kunnen naar eigen inzien en behoefte van gemeenten worden besteed:

- Nazorg aan kwetsbare mbo’ers die afgelopen schooljaar zijn uitgestroomd.
- Steun voor kwetsbare mbo’ers die het afgelopen schooljaar zijn uitgestroomd, maar die geen uitzicht hebben op een baan en ook geen uitkering ontvangen.
- Steun voor kwetsbare mbo’ers die komend schooljaar zullen uitstromen.

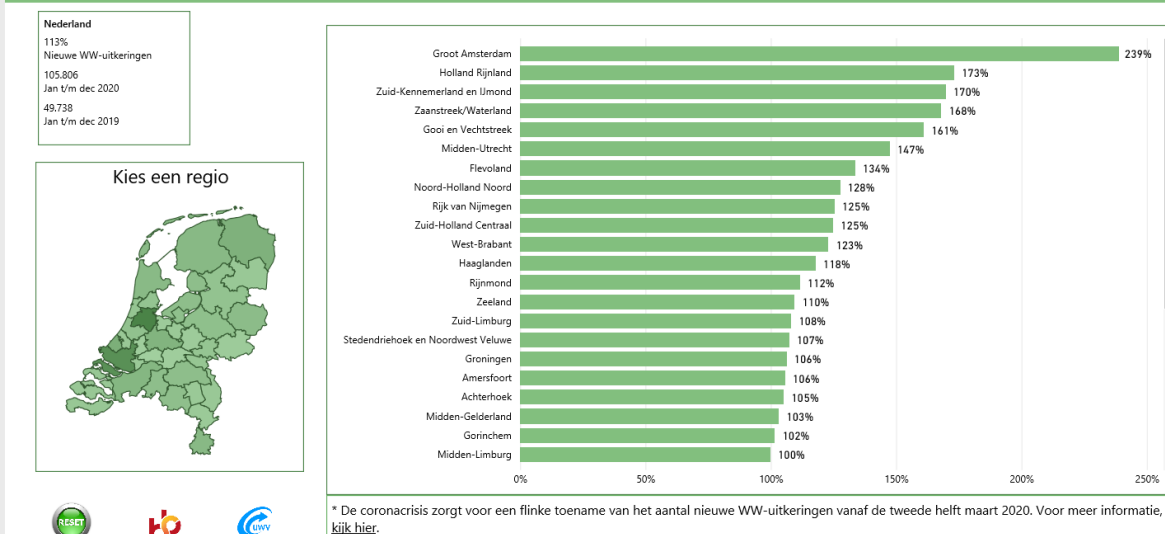
Vorm dienstverlening	2020	2021
Coördinatie aanpak Jeugdwerkloosheid	96.000	
MBO-schoolverlaters naar werk/nazorg	53.000	272.000
Voortijdig schoolverlaters naar werk	166.000	

Gezien de hoogoplopende jeugdwerkloosheid Nederland en relatief nog hoger oplopende Jeugdwerkloosheid in de Gooi- en Vechtstreek heeft het regionaal beleidsteam Participatiewet gezamenlijk voorgesteld om de middelen vanuit het Rijk in navolging van de bedoeling van het Rijk in te zetten voor de genoemde doelgroepen. Wel kiezen we er in de Gooi- en Vechtstreek voor om de doelgroepen te verbreden naar ook jongeren (onder 27) die hun baan verloren hebben.

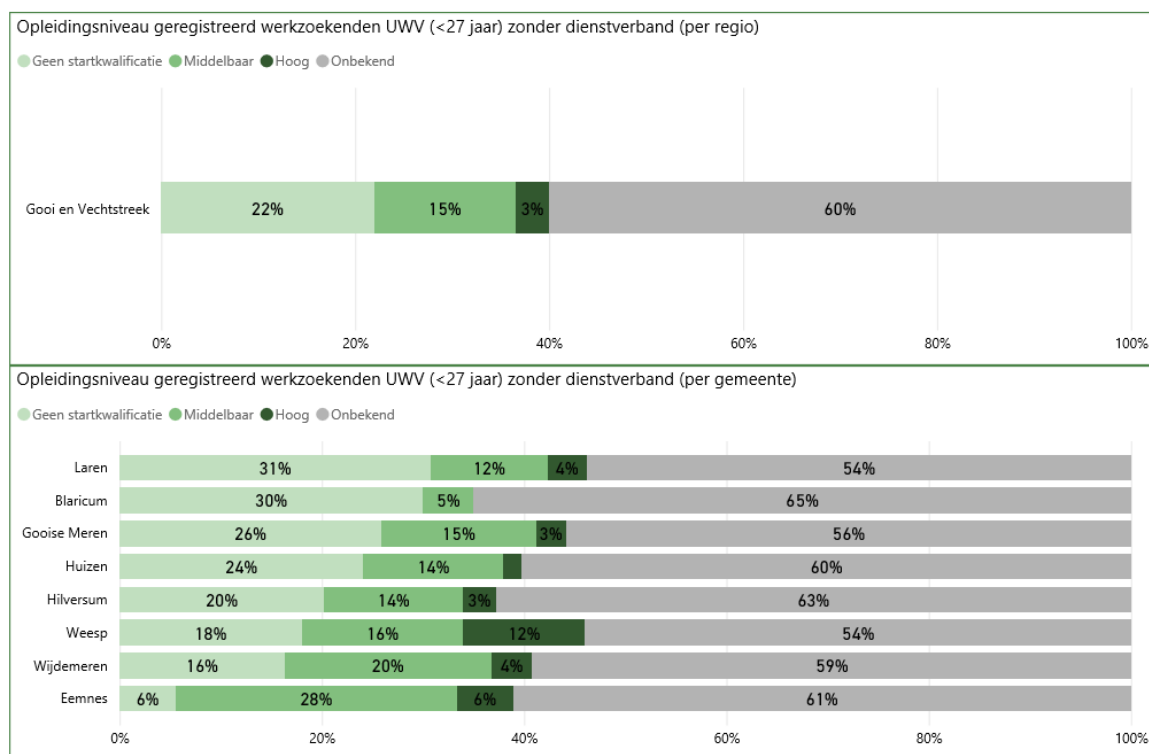
3. Wat is de actuele situatie in de Gooi en Vechtstreek?

De doelgroep jongeren tot 27 jaar is hard getroffen door de coronacrisis. Het aantal jongeren dat afgelopen jaar in de WW belandde, ligt in deze arbeidsmarktregio op 161%. Landelijk is dit 113%. Dit percentage heeft betrekking op het aantal nieuwe WW-uitkeringen aan jongeren in 2020, ten opzichte van een jaar eerder. Daarmee staat Gooi en Vechtstreek landelijk gezien op de 5^e plek, qua stijging (zie hieronder). Waarmee we kunnen spreken van een zorgelijke situatie.

We tonen hier de ontwikkeling van het aantal nieuwe WW-uitkeringen aan jongeren (<27 jaar) per arbeidsmarktregio. Het gaat om de periode **januari tot en met december 2020**, vergeleken met dezelfde periode een jaar eerder. Dit geeft een indicatie van de arbeidsmarktontwikkelingen en de kansen voor jongeren in deze arbeidsmarktregio's.

Daarbij kunnen we melden dat 22% van de werkzoekende jongeren tot 27 jaar zonder startkwalificatie weer een plek op de arbeidsmarkt moeten zien te vinden. Zie cijfers hieronder met het opleidingsniveau van de geregistreerde werkzoekende jongeren (hebben niet per definitie een WW-uitkering):

4. Welke criteria hanteren we bij de besteding van de middelen?

De richtinggevende criteria voor de regionale aanpak van jeugdwerkloosheid zijn:

- Maatregelen zijn inzetbaar voor 2021 en 2022

De verwachting is dat de economie niet op een spoedig herstel kan rekenen. Daarom proberen we de extra middelen zo veel mogelijk uit te smeren over 2021 en 2022, zodat schoolverlaters ook in 2022 nog kunnen rekenen op de ondersteuning vanuit de maatregelen.

- Maatregelen staan in verbinding met overige crisisdienstverlening van gemeenten en UWV
Om jongeren in de regio te begeleiden naar vervolgonderwijs of werk kan gebruik worden gemaakt van verschillende generieke investeringen in het aanvullend sociaal pakket. Denk aan extra middelen voor gemeentelijke dienstverlening, voor aanvullende crisis-dienstverlening door regionale mobiliteitsteams en via bij- en omscholing.
- Maatregelen sluiten aan op huidige beleids- en uitvoeringsafspraken.
De regio heeft een sluitende aanpak voor pro/vso jongeren die uitstromen naar werk. Ook kan gebruik worden gemaakt van de bestaande dienstverlening van leerwerkloketten. De maatregelen sluiten ook aan op het regionaal programma VSV 2020-2024, waarin maatregelen zijn benoemd om het aantal voortijdig schoolverlaters te verminderen en jongeren die al zijn uitgevallen terug te leiden naar het onderwijs of naar werk.
- Het kan gaan om de volgende jongeren onder de 27:
 - Jongeren uit het praktijkonderwijs (pro);
 - Jongeren uit het voortgezet speciaal onderwijs (vso);
 - Voortijdig schoolverlaters;
 - Laatstejaars leerlingen uit het mbo (bol);
 - Jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond.
 - Jongeren in de ww of de bijstand.
- Om gezamenlijk slagvaardig te zijn in de regio voorkomen we versnippering van de middelen
We willen komen tot een pakket aan maatregelen die met elkaar samenhangen en er allemaal op gericht zijn om (uiteindelijk) jeugdwerkloosheid te voorkomen.
- De partijen die betrokken kunnen zijn bij activiteiten zijn:
 - Beleidsadviseurs RMC/VSV
 - Mbo college Hilversum
 - PRO/VSO onderwijsinstellingen.
 - RBL
 - Leerwerkloket
 - Uitvoerders jongerenaanpak gemeenten.
 - SBB

5. Welke afwegingen maken we bij het opstellen van het actieplan jeugdwerkloosheid?

Centrumgemeente Hilversum heeft samen met partners in de regio het volgende overwogen:

- Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld voor Voortijdig School Verlaten en Jeugdwerkloosheid. Het betreft twee afzonderlijke beleidsterreinen, waarbij de regionale samenwerking op verschillende manieren is georganiseerd. Dit neemt niet weg dat gemeenten, het UWV en de Regio hebben aangegeven dat we deze middelen ontschot en integraal willen inzetten en zodoende tot een integraal plan willen komen.
- Vele verschillende partijen zijn betrokken bij de bestrijding van jeugdwerkloosheid en voortijdig schoolverlaten. Gemeenten, het UWV en de Regio nemen het standpunt in dat al deze partijen betrokken dienen te zijn bij planvorming.
- De totstandkoming van een regionaal plan jeugdwerkloosheid de verschillende de verschillende overlegstructuren binnen de regio G&V overstijgt.
- De urgentie van een aanpak tegen jeugdwerkloosheid hoog is, gezien de snelle stijging van de jeugdwerkloosheid. Daarom streven we naar slagvaardigheid.

Op basis van bovenstaande afwegingen stellen we voor om het regionale actieplan jeugdwerkloosheid vast te laten stellen in bestuurlijk overleg (BO) Voortijdig School Verlaten (VSV)². Naast bestuurders vanuit de gemeenten, nemen er namelijk ook bestuurders deel vanuit het voortgezet onderwijs, het mbo en het praktijkonderwijs (PRO) en het speciaal voortgezet onderwijs (VSO). Het overleg wordt

² De RMC-regio draagt de wettelijke verplichting om een regionaal bestuurlijk overleg te organiseren waarin partijen uit onderwijs, arbeid en zorg vertegenwoordigd zijn. Het BO VSV heeft als doel om een sluitend regionaal vangnet te vormen om maatschappelijke uitval van jongeren te voorkomen. Het gaat om betere samenwerking tussen de betrokken instanties. Om te voorkomen dat jongeren in een kwetsbare positie uitvallen tijdens de overstap naar vervolgonderwijs of de arbeidsmarkt maken deze partijen op regionaal niveau afspraken over hoe ze deze jongeren ondersteunen. Het uitgangspunt van de aanpak van VSV blijft dat jongeren een startkwalificatie moeten behalen om hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Maar sommige jongeren gedijen beter als ze aan het werk zijn en keren soms later terug naar het onderwijs, of scholen zich via hun werk bij.

voorgezeten door regionaal portefeuillehouder jeugd en onderwijs Geert Jan Hendriks. Om de brug te slaan met de uitvoering van de Participatiewet stellen we verder voor om te onderzoeken of wethouder Wolthers, als voorzitter van het regionale portefeuillehouderoverleg sociaal domein, en een vertegenwoordiger van het UWV kunnen aansluiten op het BO VSV voor het actieplan jeugdwerkloosheid.

In het BO VSV is een groot deel van de partijen vertegenwoordigd die nodig zijn om het actieplan tot een succes te maken. De komende tijd worden er plannen uitgewerkt om te investeren in de 'route arbeid' voor jongeren. Deze plannen sluiten aan bij het actieplan Jeugdwerkloosheid dat we de komende tijd gaan opstellen.

Samenwerking bij een regionale aanpak jeugdwerkloosheid voor kwetsbare jongeren uit pro en vso

december 2020

Aanleiding

De coronacrisis raakt de samenleving en de economie ongekend hard. Bedrijven, scholen en gemeenten moeten bijschakelen om de crisis het hoofd te bieden. Vooral kwetsbare groepen, zoals jongeren, worden hard geraakt.

Het kabinet treft met steun- en herstelpakketten maatregelen om effecten op werkloosheid op te vangen. Aanvullend heeft het kabinet op 21 augustus jl. een aanvullend sociaal pakket van € 1,4 miljard aangekondigd en met een brief van 23 september jl. dit pakket nader toegelicht.

Dit aanvullend sociaal pakket richt zich onder meer op de voorkoming en bestrijding van jeugdwerkloosheid onder laagopgeleide jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten uit het praktijkonderwijs, het voortgezet speciaal onderwijs of die voortijdig schoolverlater (vsv) zijn. Alsook jongeren uit het mbo die een moeilijke start op de arbeidsmarkt kennen vanwege bijvoorbeeld hun opleidingsrichting of niet-westerse migratieachtergrond.

Voor de kwetsbare groep jongeren zet het kabinet in op 3 maatregelen, die bijdragen aan plaatsing in arbeid en behoud van arbeid via om- en bijscholing.

Drie maatregelen aanpak jeugdwerkloosheid

Het kabinet vraagt scholen, werkgevers en gemeenten om samen invulling te geven aan drie maatregelen, die in elkaars verlengde liggen:

1. Scholen stimuleren laatstejaars pro/vso-leerlingen en mbo-studenten om langer door te leren. Zo nodig voert de school begeleidingsgesprekken om de opleidingskeuze van de jongere om te buigen naar een kansrijke sector.
2. In vroege afstemming met de gemeente en werkgever begeleiden de scholen de jongeren in het laatste jaar naar werk. Een combinatie van werken en leren kan interessant zijn omdat een mbo-certificaat of een praktijkverklaring de kans op duurzaam werk kan vergroten.
3. Gemeenten en scholen bieden in onderlinge afstemming extra begeleiding in de nazorgfasen waarin kwetsbare schoolverlaters zonder baan en zonder vervolgopleiding zitten. Het is van belang hier aandacht voor te hebben zodat deze jongeren naar de juiste instantie doorverwezen kunnen worden voor ondersteuning terug naar school of naar werk.

In de bijlage is een checklist opgenomen die behulpzaam kan zijn bij het concreet uitwerken van deze maatregelen.

Beschikbare middelen

Elke centrumgemeente krijgt budget voor coördinatie van een eigen regionale aanpak van de jeugdwerkloosheid. Deze middelen, € 3,5 miljoen, worden via een decentralisatie-uitkering verstrekt (decembercirculaire).

Door de coronacrisis staat ook de beschikbaarheid van stages en leerbanen voor pro-, vso- en vmbo-leerlingen onder druk. Dit geldt vooral voor de leerlingen in de uitstroomfase van het praktijkonderwijs en vso die voorbereid worden op arbeid of een vervolgopleiding en de vmbo-leerlingen die gebruik maken van leerwerktrajecten en stages bij erkende leerbedrijven.

Met het gemeenschappelijk Actieplan stages en leerbanen voor pro, vso en vmbo dat SBB, SR PRO, LECSO en SPV/VO Raad hebben opgesteld wordt schooluitval en een toename van werkloosheid voorkomen. De ambitie is dat er voor alle leerlingen in de uitstroomfase van pro en vso en in een vmbo-lwt/-entree opleiding in het schooljaar 2020-2021 een stageplaats is bij een erkend leerbedrijf.

In het gemeenschappelijk actieplan wordt ingezet op behoud en werving van stages en leerbanen bij erkende leerbedrijven en zijn de 3 maatregelen van de Aanpak jeugdwerkloosheid opgenomen. Door in samenwerking met de gemeenten en werkgevers in te zetten op directe en duurzame inzetbaarheid, willen de partners werkloosheid voorkomen en bestrijden. Om- en bijscholing met mbo praktijkleren bij erkende leerbedrijven draagt hier bij aan directie en duurzame inzetbaarheid.

Erkende leerbedrijven die in het laatste schooljaar van pro/vso een stageplaats aanbieden kunnen gebruik maken van de Subsidieregeling Praktijkleren vso/pro. Werkgevers/leerbedrijven die de schoolverlaters pro/vso een leerbaan aanbieden met een vorm van praktijkleren leidend tot een mbo-certificaat of praktijkverklaring in de derde leerweg van het mbo kunnen gebruik maken van de SLIM-regeling Gemeenten en UWV krijgen middelen voor om- en bijscholing. Zij kunnen bij mbo-instellingen trajecten inkopen voor praktijkleren leidend tot een mbo-certificaat of praktijkverklaring. In samenwerking met werkgevers- en werknemersorganisaties maken gemeenten en UWV afspraken hierover voor de arbeidsmarktregio.

€ 1 miljoen is gereserveerd voor pro- en vso-scholen voor het stimuleren van doorleren en het ombuigen van de opleidingsrichting. Ook voor het inzetten van stages met oog voor de volgende stap. En kunnen de scholen in het kader van nazorg ook er aan bijdragen dat tijdelijke banen van net uitgestroomde pro- en vso-ers worden omgezet in meer duurzaam werk. Essentieel hierin is de samenwerking met gemeenten. Het budget zal in 2021 worden uitgekeerd aan scholen. Het ministerie van OCW beziet nog op welke wijze deze middelen worden verstrekt.

Gemeenten kunnen voor het ondersteunen van jongeren uit pro en vso naar werk (wettelijke taak) gebruik maken van het beschikbaar budget, van ESF-middelen. Is daarnaast medio 2020 ook extra € 17 miljoen via een decentralisatie-uitkering beschikbaar gesteld aan centrumgemeenten voor het creëren van extra baankansen voor deze groep.

De regio al volop aan de slag

Jongeren van het pro en vso hebben vaak extra aandacht nodig om de stap van school naar werk te kunnen maken (directe inzetbaarheid) én om het werk te behouden (duurzame inzetbaarheid). Sinds de invoering van de Participatiewet (2015) zijn gemeenten verantwoordelijk voor de ondersteuning van deze jongeren naar werk. Werkgevers hebben in het kader van de Banenafpraak een extra verantwoordelijkheid om de jongeren aan de slag te helpen. Een motie van de Tweede Kamer vraagt het kabinet structurele aandacht te hebben voor de jongeren uit pro- en vso-onderwijs.¹

En de arbeidsmarktregio's zitten niet stil. Er lopen diverse - vaak succesvolle - initiatieven waar uitstekend bij aangesloten kan worden. Enkele van deze initiatieven hebben we beschreven als inspirerend praktijkvoorbeeld en die zijn terug te vinden op Rijksoverheid.nl. We doen de regio's tekort door op deze plek slechts enkele goede initiatieven te noemen. We zullen ons gezamenlijk inspannen alle goede aanpakken zichtbaar te maken om blijvend te leren en kennis te nemen. Ook om het wiel niet steeds opnieuw uit te vinden.

In enkele regio's zijn regiocoördinatoren aan de slag om namens de pro en vso scholen verbindingen te leggen met regionale arbeidsmarktpartijen om kennis uit te wisselen, gezamenlijke plannen te bevorderen die aansluiten op kansen en mogelijkheden van de jongeren uit pro en vso. Het streven van de koepelorganisaties voor pro en vso is te komen tot een landelijk dekkend netwerk van coördinatoren.

Waar pakt de regio door op bestaand succes

Het is aan regionale partijen om zelf inkleuring te geven aan de drie maatregelen voor de kwetsbare jongeren. Deze drie maatregelen aanpak jeugdwerkloosheid zullen voor veel regio's dus mogelijk niet veel nieuws bevatten. Maar wellicht kan juist nu het moment zijn om vanuit deze aanvullende middelen de eigen aanpak voor de pro en vso doelgroep nog eens tegen het licht te houden en met aanpalende partijen te bekijken of en waar nog net een tandje bij kan. Zijn alle partijen voldoende in beeld en betrokken? Is er al goede regie voor regionale samenwerking? Zijn er regionale coördinatoren die waardevol kunnen zijn in het verbinden van pro en vso onderwijs en arbeidsmarkt? De beschreven praktijkvoorbeelden tonen ook diverse aansprekende initiatieven.

¹ Motie Renkema c.s. 2018-2019, 35000 XV nr. 48 vaststelling begrotingsstaten SZW 2019

Kortom, waar bieden deze crisismaatregelen nog ruimte voor duurzame en structurele aandacht voor de jongeren uit pro en vso?

Uitwerking van de drie crisis maatregelen in een concrete aanpak jeugdwerkloosheid

Maatregel 1: pro vso scholen stimuleren hun leerlingen in het laatste jaar en mbo-studenten om verder door te leren in bbl of bol

In crisis loopt het aantal beschikbare banen terug wat direct ook gevolgen heeft voor de stages en (leerbanen) voor leerlingen in pro, vso en mbo. Een langer verblijf in het onderwijs vergroot de ontwikkelingskansen van de leerlingen en leidt tot een hogere onderwijskwalificatie. En kan zo bijdragen aan het voorkomen van jeugdwerkloosheid.

Hoe:

Door bijvoorbeeld in te zetten op kansrijke stage in laatste schooljaar. Ook door het voeren van begeleidingsgesprekken met de leerlingen om de opleidingskeuze zo nodig om te buigen of te veranderen van leerbedrijf naar een kansrijke sector. Leerlingen hebben ondersteuning nodig bij het ombuigen van de opleidingskeuze en zoeken naar een alternatieve stage.

Ook kansrijk is het de stageplaats van de pro/vso-leerling om te zetten in bol of bbl in het mbo.

Vragen:

- Biedt de regionale samenwerking voldoende basis voor het toepassen van deze maatregel?
- Wat zijn de ervaringen in de regio met het stimuleren van het doorleren van pro/vso-leerlingen naar het mbo bol of bbl?
- Zijn er nog knelpunten? Op welk vlak? En wie kan deze oplossen?

Maatregel 2: Ondersteuning naar werk: pro vso scholen stemmen vroegtijdig af met gemeenten en werkgevers hoe zij leerlingen in het laatste jaar begeleiden naar werk

Hoe:

Een kansrijke mogelijkheid die verkenning verdient is een combinatie van werken en leren (leidend tot een mbo-certificaat of een praktijkverklaring). Leren op de werkvloer leidt in het bijzonder bij jongeren uit pro en vso tot uitstekende resultaten, is gebleken uit pilots in verschillende regio's.

Vragen:

- Is de regionale samenwerking voldoende ingericht voor het uitwerken van deze maatregel?
- Wat zijn de ervaringen in de regio met het stimuleren van het doorleren?
- Zijn er nog knelpunten? Op welk vlak? En wie kan deze oplossen?

Maatregel 3: Bieden van nazorg: extra begeleiding in de nazorgfase voor kwetsbare jongeren

Juist in de fase na school waarin een jongere even zonder baan en zonder vervolgopleiding zit, kunnen preciaire situaties ontstaan die de kwetsbaarheid van deze jongeren vergroten. Zij zijn van school en weten de weg naar de gemeentelijke dienstverlening mogelijk nog onvoldoende te vinden. Voorkomen moet worden dat zij uiteindelijk uit beeld raken. Daarvoor is het wenselijk dat gemeenten en scholen samen afspraken maken over de inrichting van en begeleiding in de nazorgfase.

Hoe:

Gemeenten en scholen kunnen ervoor kiezen in te zetten op extra begeleiding aan deze jongeren. Zij kunnen afspraken maken wat die extra begeleiding zal zijn en hoe zij die op elkaar afstemmen. En welke middelen zij daarvoor inzetten. Zij zorgen ervoor dat juist in deze periode van crisis het voor alle jongeren heel helder is waar zij terecht kunnen met vragen over wie hen kan ondersteunen terug naar school of naar werk. Daarbij kan ook gekeken worden naar een combinatie van werken en leren (leidend tot een mbo-diploma, mbo-certificaat of praktijkverklaring).

Vragen:

- Biedt de regionale samenwerking voldoende houvast voor het organiseren van nazorg aan de jongeren?

- Wat zijn de ervaringen van de regio met het bieden van nazorg aan kwetsbare leerlingen?
- Zijn daarover afspraken tussen scholen en gemeenten? En wat zijn deze afspraken?
- Zijn er nog aandachtspunten?

Bijlage: Een checklist voor het uitwerken van de drie maatregelen aanpak jeugdwerkloosheid schoolverlaters pro en vso

1. Inzet op doorleren	Aanbevelingen
1a. Behoud stage binnen pro/vso-onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> • Ga tijdig gesprek aan met leerbedrijf of stage beschikbaar blijft om opleiding pro/vso af te ronden. <i>(actie: pro en vso, met betrokkenheid van SBB)</i> • Benader tijdig een ander leerbedrijf bij vervallen stageplaats. <i>(actie: pro en vso, met betrokkenheid van SBB)</i>
1b. Kansrijke stage inzetten in laatste schooljaar, ev. begeleidingsgesprekken voeren en keuze ombuigen naar kansrijke sectoren	<ul style="list-style-type: none"> • Zet stage in het laatste schooljaar in bij leerbedrijf dat kansrijk is om een bol-stage of bbl-leerbaan te verwerven. <i>(actie: pro, vso, met betrokkenheid van mbo en SBB)</i> • Doe dit bij voorkeur zo vroeg mogelijk in het laatste schooljaar, doch uiterlijk 1 april i.v.m. de aanmelddatum voor het mbo én voor aanvang van de laatste stageperiode. <i>(actie: pro, vso, met betrokkenheid van mbo)</i> • Inventariseer welke Banenafpraak-banen mogelijk ingezet kunnen worden als stage gedurende de schoolperiode en kunnen overgaan in een bbl-leerbaan. <i>(actie WSP, met betrokkenheid van pro, vso en SBB)</i> • Voer zo nodig begeleidingsgesprekken met de leerling (en ouders) om opleidings- en beroepskeuze om te buigen ingeval de gekozen opleiding minder kansen biedt op werk in gewenste sector/branche. <i>(actie: pro, vso, met betrokkenheid van mbo, SBB, UWV, WSP, RMC)</i> • Hierbij gebruikmakend van arbeidsmarktinformatie van SBB en UWV. <i>(actie: pro, vso, met betrokkenheid van SBB, UWV, WSP)</i>
1c. Stage pro/vso omzetten in bpv-stage (bol) of leerbaan (bbl) in het mbo	<ul style="list-style-type: none"> • Inventariseer wat het opleidingsaanbod bol en bbl van het mbo is, alsook de condities voor instroom in bol en bbl (niveau 1 en 2). Bespreek zo nodig mogelijkheden voor uitbreiding opleidingsaanbod mbo. <i>(actie: pro, vso, mbo met betrokkenheid van SBB)</i> • Voer tijdig gesprek (vóór 1 april) met leerbedrijf over mogelijkheid de stage om te zetten in een bpv-stage/-leerbaan (bol of bbl) voor een mbo-opleiding. <i>(actie: pro, vso, met betrokkenheid van gemeente en mbo)</i> • Hierbij zo nodig gebruikmakend van arbeidsmarktinformatie van SBB en UWV. Alsook de geïnventariseerde Banenafpraak-banen. <i>(actie: pro, vso, met betrokkenheid van WSP, UWV en SBB)</i> • Zorg voor een warme overdracht van leerling en leerbedrijf naar mbo (leerling begeleiden bij aanmelding en inschrijving bij mbo-school, schooldiploma en portfolio of overdrachtsdocument verstrekken aan mbo, benodigde ondersteuning ingeval leerbaan inregelen). <i>(actie: pro, vso en mbo met betrokkenheid van gemeente en SBB)</i>
2. Ondersteuning naar werk	

<p>2a. Kansrijke stage inzetten in uitstroomfase (laatste schooljaar), ev. begeleidingsgesprekken voeren en keuze voor werk ombuigen naar kansrijke sectoren</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zet stage in het laatste schooljaar in bij leerbedrijf dat kansrijk is om baan te verwerven. <i>(actie: pro, vso, met betrokkenheid van WSP, gemeente en SBB)</i> • Inventariseer welke Banenafspraken-banen mogelijk ingezet kunnen worden als stage gedurende de schoolperiode en kunnen overgaan in een baan. <i>(actie: pro, vso, met betrokkenheid van WSP, gemeente en SBB)</i>
<p>2b. Stage omzetten in een baan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ga tijdig in gesprek met leerbedrijf over mogelijkheid de stage om te zetten in een baan. <i>(actie: pro, vso, met betrokkenheid van gemeente en WSP)</i> • Zoek samenwerking met werkzoekendendienstverlening over bespreken van gewenste ondersteuning en facilitering van de werkgever en schoolverlater bij bieden van baan. <i>(actie: pro, vso, met betrokkenheid van gemeente)</i> • Inventariseer welke Banenafspraken-banen mogelijk ingezet kunnen worden als stage gedurende de schoolperiode en kunnen overgaan in een baan. <i>(actie: pro, vso, met betrokkenheid van gemeente en WSP)</i>
<p>2c. Baan zo mogelijk combineren met mbo praktijkleren (leidend tot een mbo-certificaat, praktijkverklaring)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inventariseer welk opleidingsaanbod het mbo heeft voor mbo-certificaten en praktijkverklaring, alsook de condities voor starten van een mbo-opleiding leidend tot een mbo-certificaat of praktijkverklaring. Zo nodig mogelijkheden voor uitbreiding opleidingsaanbod mbo (in de derde leerweg) bespreken. <i>(actie: pro, vso, met mbo en betrokkenheid van gemeente en SBB)</i> • Voer zo nodig begeleidingsgesprekken om opleidings- en beroepskeuze bij afgenomen kansen op werken in gekozen sector/branche om te buigen naar kansrijke sectoren. Hierbij gebruik makend van arbeidsmarktinformatie van SBB en UWV. • Inventariseer welke Banenafspraken-banen mogelijk ingezet kunnen worden als stage gedurende de schoolperiode en kunnen overgaan in een baan. <i>(actie: pro, vso, met WSP, SBB en UWV)</i> • Zorg voor samenwerking tussen pro/vso en werkzoekendendienstverlening over bespreken gewenste en mogelijke om- en bijscholing (leidend tot een mbo-certificaat of praktijkverklaring) bij bieden van baan en/of nadat de schoolverlater gestart is in de baan. <i>(actie: pro, vso, met gemeente en betrokkenheid van WSP en SBB)</i>
<p>3. Bieden van nazorg (Intensieve begeleiding naar (nieuw) werk)</p>	<p>Voor schoolverlaters 2019/2020 Voor schoolverlaters 2020/2021 en verder</p>
<p>3a. Behoud van werk stimuleren</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreek tijdig, voor het einde arbeidscontract, de mogelijkheden en condities voor behoud van werk met de werkgever en jongere. <i>(actie: gemeente in afstemming met pro, vso en UWV)</i> • Zet voor behoud van werk indien nodig aanvullende scholing (leidend tot een mbo-diploma bij voorkeur in de bbl, mbo-certificaat of praktijkverklaring) in. <i>(actie: pro, vso, met betrokkenheid van mbo, gemeente en SBB)</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • Inventariseer welk opleidingsaanbod het mbo heeft voor mbo-certificaten en praktijkverklaring, alsook de condities voor starten van een mbo-opleiding leidend tot een mbo-certificaat of praktijkverklaring. Bespreek zo nodig de mogelijkheden voor uitbreiding opleidingsaanbod mbo (in de derde leerweg). <i>(actie: pro, vso, mbo met betrokkenheid van gemeente en SBB)</i>
3b. Van werk naar werk stimuleren als behoud van hetzelfde werk niet mogelijk is	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreek tijdig, voor einde arbeidscontract, mogelijkheden en condities voor begeleiding naar nieuw werk met de werkgever en jongere om er voor te zorgen dat de jongere niet werkzoekend wordt. <i>(actie: gemeente in afstemming met pro, vso, UWV, RMC en SBB)</i> • Inventariseer wat kansrijke werkplekken zijn, passend bij de jongere. <i>(actie: gemeente in afstemming met pro, vso, WSP en SBB)</i> • Buig zo nodig de beroepskeuze om via begeleidingsgesprekken. <i>(actie: gemeente in afstemming met pro, vso, UWV, RMC en betrokkenheid van WSP, SBB)</i> • Zet zo nodig in op om- en bijscholing (leidend tot een mbo-certificaat of praktijkverklaring) voor verwerven nieuwe baan. <i>(actie: gemeente in afstemming met mbo, pro, vso, UWV, WSP, RMC en SBB)</i> • Inventariseer welk opleidingsaanbod het mbo heeft voor mbo-certificaten en praktijkverklaring, alsook de condities voor starten van een mbo-opleiding leidend tot een mbo-certificaat of praktijkverklaring. <i>(actie: gemeente en mbo, in afstemming met pro, vso, UWV, WSP, RMC en SBB)</i> • Bespreek zo nodig de mogelijkheden voor uitbreiding opleidingsaanbod mbo (in de derde leerweg). <i>(actie gemeente en mbo, in afstemming met pro, vso, UWV, WSP, RMC en SBB)</i>
3c. Ondersteuning naar nieuw werk als de jongere werkloos is geworden	<ul style="list-style-type: none"> • Inzet door UWV/gemeente (i.v.m. beperkt opgebouwde WW-rechten) om jongeren met een uitkering te ondersteunen en naar een nieuwe baan. Zo nodig ombuigen van beroepskeuze naar kansrijke werkplekken via begeleidingsgesprekken en inzetten bij- en omscholing (leidend tot een mbo-certificaat of praktijkverklaring). <i>(actie UWV en gemeente, met betrokkenheid van pro, vso, WSP, RMC en SBB)</i> • Inventariseer welk opleidingsaanbod het mbo heeft voor mbo-certificaten en praktijkverklaring, alsook de condities voor starten van een mbo-opleiding leidend tot een mbo-certificaat of praktijkverklaring. Zo nodig mogelijkheden voor uitbreiding opleidingsaanbod mbo (in de derde leerweg) bespreken. <i>(actie UWV, gemeente en mbo, met betrokkenheid van pro, vso, RMC en SBB)</i>

<p>Loopbaanoriëntatie Voorafgaand aan de uitstroomfase (laatste schooljaar) oriënteert de leerling zich op werk en opleiding.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zet in op LOB-activiteiten en benut MDT-mogelijkheden in de periode voorafgaand aan de uitstroomfase (laatste schooljaar). Daarbij ook gebruik makend van actuele arbeidsmarktinformatie over de kansen op werk en kansrijke sectoren/beroepen. <i>(actie: pro en vso, met betrokkenheid van gemeente, UWV, WSP en SBB)</i>
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Essentieel is de goede en voldoende voorbereidende activiteiten te organiseren binnen het onderwijs om de keuze voor de volgende stap te kunnen maken. • Scholen bepalen in de periode voorafgaand aan de uitstroombestemming wat het doel wordt van de opleiding in de uitstroombestemming (laatste schooljaar): of uitstroom naar werk, of uitstroom naar vervolgonderwijs. Zij informeren en bespreken met gemeente, mbo en/of RMC de leerlingen en hun verwachte uitstroombestemmingen in hun periodieke overleg. <i>(actie: pro en vso, met betrokkenheid van gemeente, RMC, mbo)</i> • De beoogde uitstroombestemming kan halverwege het laatste schooljaar (december/januari) bijgesteld worden. <i>(actie: pro en vso, met betrokkenheid van gemeente, mbo en/of RMC)</i> • Uiterlijk 1 april van het laatste schooljaar is het wenselijk dat leerlingen die gaan doorleren op het mbo (bbl of bol) zich aanmelden bij het ROC of AOC voor de mbo-opleiding (leidend tot een mbo-diploma) naar keuze. <p>Indien ingezet wordt op uitstroom naar vervolgonderwijs, volgt crisismaatregel 1.</p> <p>Indien ingezet wordt op uitstroom naar werk, volgt crisismaatregel 2.</p>
--	--

Toelichting betrokken partijen

Bij het maken van afspraken in de regio over de invulling van drie maatregelen, zoals beschreven in de Aanpak Jeugdwerkloosheid, zijn verschillende partijen betrokken:

1. Inzet op doorleren op het mbo (bbl, bol)

- Pro- of vso-school: stagedocent(en) en uitstroomcoördinator, zo nodig ombuigen van de opleidings- of beroepskeuze. De afspraken worden door docent vastgelegd in het ontwikkelplan van de leerling.
- Mbo-school: docenten die de intake van nieuwe instroom op de bbl/bol verzorgen
- SBB: adviseurs doelgroepen werven stageplaatsen en leerbanen bij erkende leerbedrijven, ondersteunen de pro/vso-scholen en leerbedrijven bij de inrichting van de opleiding leidend tot een praktijkverklaring in het vso/pro of een mbo-diploma, verstrekt informatie over kansrijke leerbanen en stageplaatsen, maakt de leermogelijkheden bij erkende leerbedrijven inzichtelijk via stagemarkt.nl en/of leerbanenmarkt.nl, biedt kiesmbo.nl en SBB Werkverkenner aan voor oriëntatie op opleidingen en werk.

2. Ondersteuning naar werk, met waar mogelijk inzet van praktijkleren in het mbo (leidend tot een mbo-certificaat of praktijkverklaring)

- Pro- of vso-school: stagedocent(en) en uitstroomcoördinator bij de overgang naar werk, en de uitstroomcoördinator in de nazorgfase (2 jaar nazorg/monitoring door pro-/vso-school), zo nodig ombuigen van de keuze.
- Gemeente, werkzoekendendienstverlening: klantmanager regelt indien nodig de ondersteuning van de jongere in om de overgang naar werk te faciliteren (loonkostensubsidie, werkplekaanpassing, doelgroeperegister, no risk polis, jobcoach, e.d.).
- Werkgeversservicepunt, werkgeversdienstverlening: accountmanager inventariseert welke banen in het kader van de Banenafpraak beschikbaar zijn of kunnen komen voor de schoolverlaters pro en vso.
- Mbo-school: personen die de aanmelding/inschrijving verzorgen voor een mbo-opleiding in de zgn. derde leerweg voor de (niet-bekostigde) mbo-opleidingen leidend tot mbo-certificaat of praktijkverklaring.
De mbo-school maken inzichtelijk wat het huidige opleidingsaanbod bbl, bol en 3^e leerweg is. Op regionaal niveau worden afspraken gemaakt tussen gemeenten/UWV/sociale partners/mbo-instellingen voor de verschillende doelgroepen over het gewenste opleidingsaanbod in de regio.
- SBB: adviseurs doelgroepen werven stages en leerbanen bij erkende leerbedrijven, ondersteunen en adviseren pro/vso-scholen, verstrekken informatie over kans op werk en kansrijke leerbanen, maakt de leermogelijkheden bij erkende leerbedrijven inzichtelijk voor een mbo-opleiding leidend tot een mbo-certificaat of een praktijkverklaring, publicatie hiervan op stagemarkt.nl en leerbanenmarkt.nl, adviseurs praktijkleren ondersteunen leerbedrijven en mbo-scholen bij de inrichting van de opleiding leidend tot een mbo-certificaat of praktijkverklaring, biedt kiesmbo.nl en SBB Werkverkenner aan voor oriëntatie op opleidingen en werk.

3. Nazorg: intensieve begeleiding naar (nieuw) werk

- Pro- of vso-school: uitstroomcoördinator voor warme overdracht naar gemeente en de nazorgfase (2 jaar nazorg/monitoring door pro-/vso-school).
- Gemeente, werkzoekendendienstverlening: klantmanager organiseert de arbeidstoeleiding van de jongere, en organiseert indien nodig een vorm van praktijkleren in het mbo (leidend tot een mbo-certificaat of praktijkverklaring) in om de overgang naar werk te bewerkstelligen.
- Werkgeversservicepunt, werkgeversdienstverlening: accountmanager inventariseert welke banen in het kader van de Banenafpraak beschikbaar zijn of kunnen komen voor de jongeren die het pro en vso hebben verlaten zonder vervolgopleiding en zonder werk.
- Mbo-school: personen die de aanmelding/inschrijving verzorgen voor een mbo-opleiding in de zgn. derde leerweg voor de (niet-bekostigde) mbo-opleidingen leidend tot mbo certificaat of

praktijkverklaring.

De mbo-school maken inzichtelijk wat het huidige opleidingsaanbod bbl, bol en 3^e leerweg is. Op regionaal niveau worden afspraken gemaakt tussen gemeenten/UWV/sociale partners/mbo-instellingen voor de verschillende doelgroepen over het gewenste opleidingsaanbod in de regio.

- SBB: adviseurs doelgroepen en andere adviseurs praktijkleren informatie over kans op werk en kansrijke leerbanen, werven stages en leerbanen bij erkende leerbedrijven, maken inzichtelijk welke leermogelijkheden bij erkende leerbedrijven voor een mbo-opleiding leidend tot een mbo-certificaat of een praktijkverklaring er zijn en publiceert dit op stagemarkt.nl en leerbanenmarkt.nl, en ondersteunen van leerbedrijven, mbo-scholen en gemeente bij de inrichting van de opleiding leidend tot een mbo-certificaat of praktijkverklaring, biedt kiesmbo.nl en SBB Werkverkenner aan voor oriëntatie op werk, de partners kunnen een melding maken bij Meldpunt leerbaan gezocht.
- UWV, werkzoekendendienstverlening: jongeren die werkloos zijn geworden of dreigen werkloos te worden begeleid naar nieuw werk, indien nodig ombuigen van de werkkeuze, zo mogelijk met een vorm van praktijkleren leidend tot een mbo-certificaat of praktijkverklaring.
- RMC-consulent: monitort de jongeren zonder school en zonder werk tot 23 jaar en signaleert uitval.